

УДК 27-4
С24

Текстовий варіант катехиз приготував
Департамент інформації УГКЦ

Блаженніший Святослав

С24 Доступно про важливе: віра, молитва, таїнства /
Блаженніший Святослав. — Львів. — Свічадо, 2025. —
240 с.

ISBN 978-966-938-763-9

Ця збірка катехиз охоплює три богословські теми — віри, молитви та таїнств — і є книжковим варіантом повчань Блаженнішого Святослава, записаних на «Живому телебаченні» у 2020–2021 рр. Роздумуючи над важливими християнськими істинами, Глава УГКЦ по-батьківськи доступно пояснює їх широкому колу своєї пастви та робить своєрідні прикінцеві побажання-благословіння читачів.

Видання з QR-кодами для відеоперегляду.

Для найширшого кола вірних.

УДК 27-4

ISBN 978-966-938-763-9

© Блаженніший Святослав, 2025
© Видавництво «Свічадо», видання, 2025

МОЛИТВА

#1 З чого починається молитва

Молитва як один із найважливіших елементів християнського життя, зокрема в теперішніх обставинах, є, мабуть, у центрі уваги нас усіх. Ми молимося. Молимося в різних обставинах, з різних нагод, у різний спосіб. У молитві часом просимо про різне. Але що таке молитва? У чому особливість саме християнської молитви? І чому для всіх нас так важливо молитися?

Насамперед хочу зазначити, що святі Отці називали молитву диханням душі. Коли людина жива, вона дихає. Навіть більше, коли вона має якесь фізичне навантаження, швидко йде або біжить, то починає частіше дихати. Дихання — одна з суттєвих ознак життя. Бо хто не дихає, той, властиво, не живе. Уже мрець. Щось подібне є і з молитвою.

Молитва — індикатор духовного життя

Молитва є індикатором, ознакою духовного життя. Коли хтось не молиться, має якісь труднощі з молитвою або щоразу менше молиться, то це означає, що духовне життя такої людини потрохи завмирає. І навпаки. Коли ми переживаємо якісь небезпеки, виклики, труднощі, які мусимо долати, то цілком природно, що наше серце, наша душа, наш дух потребують частішої і глибшої молитви для того, щоби мати силу йти вперед, рухатися дорогою християнського духовного життя. Що ж таке молитва?

Молитва — спілкування

Молитва — це спілкування, розмова між людиною і Богом. Святі Отці, пояснюючи динаміку цього спілкування, цього діалогу, цієї розмови, подають нам приклади того, як ми будуємо стосунки між людьми. Щоб спілкуватися з іншою особою, потрібно мати з нею добрі стосунки.

Розмовляючи з іншою людиною, ми дуже часто можемо її не чути. Бо наче проєктуємо на неї своє «я», і може здаватися, що говоримо самі зі собою. Тому інколи навіть її голос та гучність нашої розмови можуть підвищуватись. Бо коли хтось до мене звертається, а я не чую, то він чи вона, цілком природно, намагаються промовити до мене голосніше, щоб я усе ж таки дослухався. Щось подібне діється з нашою молитвою.

Молитва — спілкування з Божою Особою

Дуже важливо зрозуміти, що в молитві ми спілкуємося з іншою — божественною — Особою. Тому так важливо підготуватися до молитви: зупинитися, усвідомити, перед Ким я стою, до Кого я звертаюся, на Кого скеровую свою увагу та на Кого маю відкрити своє духовне вухо. Тому підготуватися до молитви — означає підготувати нашу увагу. Христос каже: «А коли молитесь, не говоріть зайвого, як ті погани, гадають бо, що за своєю велемовністю будуть вислухані» (Мт. 5, 7). Ні. «Ти ж, коли молишся, увійди у свою кімнату, зачини за собою двері й молись Отцеві твоєму, що перебуває в тайні, а Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі» (Мт. 5, 6). Очевидно, що тут йдеться не лише про якусь конкретну кімнату, а про мій внутрішній духовний світ, який я маю сконцентрувати довкола цієї розмови, цього діалогу. Я маю постати ніби перед обличчям іншого «Я» — того Бога, до якого починаю звертатися.

Моляться всі

Усі люди моляться, незалежно від того, чи вірують вони у Бога, чи ні. Навіть атеїсти моляться. Коли звертаються, також й подумки, до того, кого вважають взірцем для себе або сильнішим від себе, вони будують діалог зі своїм керівником як із тим, кого бояться.

Молитву розпочинає Бог

Християнська молитва — цілком інша. Християни завжди усвідомлюють, що ініціатором такого діалогу, такої розмови є не ми, а Господь Бог. Це Він стукає до мого серця. Це Він хоче до мене заговорити, навіть тоді, коли я Його не знаю, не чую, втікаю від Нього. Він першим торкає мого серця і спонукає до цієї розмови. Тому суттю, дуже важливим елементом християнської молитви є присутність Святого Духа. Він є тим, хто першим торкає мене й витягає мене з моєї самотності, зацикленості на самому собі. Святий Дух — це Той, хто підштовхує мене шукати Бога, шукати іншого. Тому ми Його називаємо Учителем молитви.

Дух Святий спонукає людину до молитви

Ми, християни, є тими, які разом із Хрещенням отримали дар Святого Духа. Коли заходимо до нашої внутрішньої кімнати, до свого серця, то розуміємо, що воно не є порожнім. Там, у глибині свого «я», у глибині свого внутрішнього світу, на самоті, коли я є сам зі собою, я остаточно віднаходжу Божу присутність. Він там присутній. Тому що ми, християни, згідно зі словами апостола Павла, є храмом Святого Духа. І Він промовляє у нас. Святий Ігнатій Богоносець зазначає, що Святий Дух у глибині нашого серця дзюркоче подібно до живої води, подібно до річечки,

яка струменіє і намагається пробитися з мене назовні, вивести з моєї самотності та ввести в діалог з Богом.

Молитва — відповідь людини на запрошення Бога

Це перша, дуже важлива умова — зрозуміти, що маю відповісти своєю молитвою. Я своєю молитвою відповідаю на певний поклик, на певне запрошення. Я не маю молитися до себе, говорити зі собою, не маю молитися до своїх потреб. Молитвою я передусім розпочинаю спілкування, діалог, розмову з моїм Богом, до якої Він мене запрошує, до якої Він мене надихає, до якої Він мене, якщо хочете, провокує, навіть ставлячи в різні життєві обставини. Бог до мене промовляє, а я повинен прислухатися і відповісти.

Спершу слухання — потім відповідь

Дуже важлива порада щодо того, як почати молитися, як робити перші кроки в молитві, як навчитися правильно молитися: перед тим як розповідати Богові про своє, відтуліть вуха і послухайте Його. Тому ті, які вчать молитися, хай на початку кожної молитви прочитають якусь маленьку фразу зі Святого Письма, зокрема зі святого Євангелія. Послухайте Бога, який промовляє через Слово Боже, а відтак у своєму серці запитайте: «Що я маю на це Богові відповісти?»

Молитва — таїнствена справа

Отож наша молитва як діалог, як боголюдське спілкування є таїнством, таємницею. Тому й каже Христос про цю таємницю, яка здійснюється в кімнаті моєї уваги, мого серця, за зачиненими дверима. Ця таємниця не є чимось таємним, вона — таїнствена. Псалмопівець стверджує, що молитва — це коли безодня взиває до безодні. А справжня молитва — це діалог від серця до серця: коли Бог відкриває своє серце до мене й хоче, щоби я відкрив своє серце до Нього. Тоді ця молитва буде мати добрий фундамент, добру основу.

Як тільки я відкрию власне серце до Бога перед тим, як почати щось йому казати, і буду готовий чи готова спершу послухати, а потім говорити, то це завжди добрий початок молитви. Бо якщо я починаю молитву зі своїх слів, зі своєї, як каже Христос, багатослівності, то часто можу не відрізнитися навіть від поган, невіруючих людей, які мають багато що сказати якось абсолютіві, своєму божкові, мають багато до нього претензій. Але дуже важливо для нас, християн, справді відчуті, що молитва — не є моїм першим кроком. До цього діалогу, до цього спілкування мене запрошує мій Творець.

Молитва — розмова з рідною Особою

Святий Дух, який сходить на нас, Святий Дух, якого ми отримали в таїнствах Хрещення і Миропомазання, який є Учителем молитви, Він у нас промовляє. Святий апостол Павло говорить про те, що Святий Дух влитий у наші серця, Він з нашого серця взиває до Бога: «Авва, Отче!» Це означає, що така розмова з Богом є абсолютно іншою, якщо у нас говорить Святий Дух. Бо «Авва» означає «Татусю». У молитві ми говоримо до Бога не як до якогось зовнішнього потужного тирана, до якоїсь сили, якої треба боятися. Ні! Християнин у своїй молитві у Святому Дусі звертається до Бога, як до рідної особи. Ми добре знаємо, що розмова між чужими не схожа на розмову з рідними. Коли ми говоримо з чужими або з тими, кого остерігаємося, то не все їм кажемо. Спілкування з ними відбувається інакше. Іноді ми відчуваємо загрозу від цієї чужої, можливо, і ворожою для нас істоти. А Святий Дух, який влитий у наші серця, налаштовує нас на розмову з нашим Небесним Отцем як з рідним татом. Для нас, християн, Бог є не ворожою, чужою, зовнішньою, небезпечною для мене силою, а Тим, від кого залежить моє життя, моє майбутнє, хто мене любить, мною дихає. Я спілкуюсь із Богом, як з рідною особою, яка мене любить.